

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

॥ శ్రీ సంక్షేపసుందరకాండం ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using skt, L^AT_EX, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ శ్రీ సంక్షేపసుందరకాండం ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

॥ శ్రీమద్రామాయణ పఠనోపక్రమే అనుసంధేయాః శ్లోకాః ॥

రామానుజ దయాపాత్రం జ్ఞానపైరాగ్య భూషణం ।
శ్రీమద్వేంకటనాథార్యం వందే వేదాంతదేశికం ॥ 1 ॥

లక్ష్మీనాథసమారంభాం నాథయామునమధ్యమాం ।
అస్మదాచార్యపర్యంతాం వందే గురుపరంపరాం ॥ 2 ॥

యో నిత్యమచ్యుతపదాంబుజయుగ్మరుక్మ
వ్యామోహతస్తదితరాణి తృణాయమేనే ।
అస్మద్గురోర్భగవతోస్య దయైకసింధోః
రామానుజస్య చరణౌ శరణం ప్రపద్యే ॥ 3 ॥

మాతా పితా యువతయస్తనయా విభూతిః
సర్వం యదేవ నియమేన మదన్వయానాం ।
ఆద్యస్య నః కులపతేర్వకుళాభిరామం
శ్రీమత్ తదంఘ్రియుగళం ప్రణమామి మూర్ధ్నా ॥ 4 ॥

భూతం సరశ్చ మహదాహ్వాయ భట్టనాథ
శ్రీభక్తిసార కులశేఖర యోగివాహోన్ ।
భక్తాంఘ్రిరేణు పరకాల యతీంద్ర మిశ్రాన్
శ్రీమత్ పరాంకుశమునిం ప్రణతోస్మి నిత్యం ॥ 5 ॥

పితామహస్యాపి పితామహాయ
 ప్రాచేతసాదేశ ఫలప్రదాయ |
 శ్రీభాష్యకారోత్తమ దేశికాయ
 శ్రీశైల పూర్ణాయ నమో నమస్తాత్ || 6 ||

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం |
 ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నోపశాంతయే || 7 ||

యస్య ద్విరదవక్త్రాద్యాః పారిషద్యాః పరశ్శతం |
 విఘ్నం నిఘ్నంతి సతతం విష్వక్సేనం తమాశ్రయే || 8 ||

జ్ఞానానందమయం దేవం నిర్మలస్ఫటికాకృతిం |
 ఆధారం సర్వవిద్యానాం హయగ్రీవముపాస్మహే || 9 ||

కూజంతం రామరామేతి మధురం మధురాక్షరం |
 ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకికోకిలం || 10 ||

వాల్మీకేర్మునిసింహస్య కవితావనచారిణః |
 శృణ్వన్ రామకథానాదం కో న యాతి పరాం గతిం || 11 ||

యః పిబన్ సతతం రామచరితామృతసాగరం |
 అతృప్తస్తం మునిం వందే ప్రాచేతసమకల్మషం || 12 ||

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం |
 రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజం || 13 ||

అంజనానందనం వీరం జానకీశోకనాశనం |
 కపీశమక్షహంతారం వందే లంకాభయంకరం || 14 ||

మనోజవం మారుతతుల్యవేగం
 జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం వరిష్ఠం |

వాతా త్మజం వానరయూథముఖ్యం
శ్రీరామదూతం శిరసా నమామి ॥ 15 ॥

ఉల్లంఘ్య సింధోః సలిలం సలీలం
యః శోకవహ్నిం జనకాత్మజాయాః |
ఆదాయ తేనైవ దదాహ లంకాం
నమామి తం ప్రాంజలిరాంజనేయం ॥ 16 ॥

ఆంజనేయమతిపాటలాననం
కాంచనాద్రి కమనీయవిగ్రహం |
పారిజాత తరుమూల వాసినం
భావయామి పవమాననందనం ॥ 17 ॥

యత్ర యత్ర రఘునాథకీర్తనం
తత్ర తత్ర కృత మస్తకాంజలిం |
బాష్పవారిపరిపూర్ణలోచనం
మారుతిం నమత రాక్షసాంతకం ॥ 18 ॥

వేదవేద్యే పరే పుంసి జాతే దశరథాత్మజే |
వేదః ప్రాచేతసాదాసీత్ సాక్షాత్ రామాయణాత్మనా ॥ 19 ॥

చరితం రఘునాథస్య శతకోటి ప్రవిస్తరం |
ఏకైకమక్షరం ప్రోక్తం మహాపాతకనాశనం ॥ 20 ॥

శృణ్వన్ రామాయణం భక్త్యా యః పాదం పదమేవ వా |
స యాతి బ్రహ్మణః స్థానం బ్రహ్మణా పూజ్యతే సదా ॥ 21 ॥

వాల్మీకి గిరి సంభూతా రామసాగర గామినీ |
పునాతి భువనం పుణ్యా రామాయణ మహానదీ ॥ 22 ॥

శ్లోకసారసమాకీర్ణం సర్గకల్లోలసంకులం।
కాండగ్రాహ మహామీనం వందే రామాయణార్ణవం॥ 23 ॥

యః కర్ణాంజలి సంపుటైరహారహః సంయక్ పిబత్యాదరాత్
వాల్మీకేర్వదనారవింద గళితం రామాయణాఖ్యం మధు।
జన్మ వ్యాధి జరా విపత్తి మరణైరత్యంత సోపద్రవం
సంసారం స విహాయ గచ్ఛతి పుమాన్ విష్ణోః పదం శాశ్వతం॥ 24 ॥

తదుపగత సమాస సంధియోగం
సమమధురోపనతార్థ వాక్యబద్ధం।
రఘువర చరితం మునిప్రణీతం
దశశిరసశ్చ వధం నిశామయధ్వం॥ 25 ॥

శ్రీరాఘవం దశరథాత్మజమప్రమేయం
సీతాపతిం రఘుకులాన్వయరత్నదీపం।
ఆజానుబాహుమరవింద దళాయతాక్షం
రామం నిశాచరవినాశకరం నమామి॥ 26 ॥

వైదేహీసహితం సురద్రుమతలే హైమే మహామండపే
మధ్యేపుష్పకమాసనే మణిమయే వీరాసనే సుస్థితం।
అగ్రే వాచయతి ప్రభంజనసుతే తత్త్వం మునిభ్యః పరం
వ్యాఖ్యాంతం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజే శ్యామలం॥ 27 ॥

ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహం॥ 28 ॥

ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథిర్యదీ।
పౌరుషేచాఽప్రతిద్వంద్వః శరైనం జహి రావణిం॥ 29 ॥

తపః స్వాధ్యాయనిరతం తపస్వీ వాగ్విదాం వరం |
నారదం పరిపవ్రచ్చ వాల్మీకిర్మునిపుంగవం || 30 ||

శ్రీరఘునందన పరబ్రహ్మణే నమః

|| అథ శ్రీ సంక్షేప సుందరకాండం ||

తతో రావణనీతాయాః సీతాయాః శత్రుకర్షణః |
ఇయేష పదమన్వేష్టుం చారణాచరితే పథి || 1 ||

యథా రాఘవనిర్ముక్తః శరః శ్వసనవిక్రమః |
గచ్ఛేత్తద్వద్గమిష్యామి లంకాం రావణపాలితాం || 2 ||

ప్రవిశ్య నగరీం లంకాం కపిరాజహితంకరః |
చక్రేఽథ పాదం నవ్యం చ శత్రూణాం స తు మూర్ధని || 3 ||

దృష్టమంతఃపురం సర్వం దృష్టా రావణయోషితః |
న సీతా దృశ్యతే సాధ్వీ వృథా జాతో మమ శ్రమః || 4 ||

ప్రవిశన్నిష్పతంశాచిపి ప్రపతన్నత్పతన్నపి |
సర్వమప్యవకాశం స విచచార మహాకపిః || 5 ||

అశోకవనికా చేయం దృశ్యతే యా మహాద్రుమా |
ఇమామభిగమిష్యామి న హీయం విచితా మయా || 6 ||

అశోకవనికాయాం తు తస్యాం వానరపుంగవః |
తతో మలినసంవీతాం రాక్షసీభిః సమావృతాం || 7 ||

ఉపవాసకృశాం దీనాం నిఃశ్వసంతీం పునః పునః |
దదర్శ శుక్లపక్షాదౌ చంద్రరేఖామివాఽమలాం || 8 ||

తాం సమీక్ష్య విశాలాక్షీమధికం మలినాం కృశాం |
తర్కయామాస సీతేతి కారణైరుపపాదిభిః || 9 ||

అస్యా దేవ్యా మనస్తస్మిన్ తస్య చాస్యాం ప్రతిష్ఠితం |
తేనేయం స చ ధర్మాత్మా ముహూర్తమపి జీవతి || 10 ||

ఏవం సీతాం తదా దృష్ట్వా హృష్టః పవనసంభవః |
జగామ మనసా రామం ప్రశశంస చ తం ప్రభుం || 11 ||

రాజా దశరథో నామ రథకుంజరవాజిమాన్ |
తస్య పుత్రః ప్రియో జ్యేష్ఠస్తారాధిపనిభాననః || 12 ||

రామో నామ విశేషజ్ఞః శ్రేష్ఠః సర్వధనుష్మతాం |
తస్య సత్యాభిసంధస్య వృద్ధస్య వచనాత్ పితుః |
సభార్యః సహ చ భ్రాత్రా వీరః ప్రవ్రాజితో వనం || 13 ||

తతస్త్వమర్షాపహృతా జానకీ రావణేన తు |
స మార్గమాణస్తాం దేవీం రామః సీతామనిందితాం |
ఆససాద వనే మిత్రం సుగ్రీవం నామ వానరం || 14 ||

సుగ్రీవేణాపి సందిష్టా హరయః కామరూపిణః |
దిక్షు సర్వాసు తాం దేవీం విచిన్వంతి సహస్రశః || 15 ||

తస్యా హేతోర్విశాలాక్ష్యాః సాగరం వేగవాన్ ప్లుతః |
యథా రూపాం యథా వర్ణాం యథా లక్ష్మీం చ నిశ్చితాం |
అశ్రౌషం రాఘవస్యాహం నేయమాసాదితా మయా || 16 ||

జానకీ చాపి తచ్ఛ్రిత్యా విస్మయం పరమం గతా |
సా దదర్శ కపిం తత్ర ప్రశ్రితం ప్రియవాదినం || 17 ||

తామబ్రవీన్మహాతేజా హానూమా౯ మారుతాత్మజః |
అహం రామస్య సందేశాత్ దేవి దూతస్తవాగతః || 18 ||

వైదేహీ కుశలీ రామస్త్వాం చ కౌశలమబ్రవీత్ |
లక్ష్మణశ్చ మహాతేజా భర్తుస్తేఽనుచరః ప్రియః || 19 ||

సా తయోః కుశలం దేవీ నిశంయ నరసింహయోః |
ప్రీతिसంహృష్టసర్వాంగీ హనుమంతం అథాబ్రవీత్ || 20 ||

కల్యాణీ బత గాథేయం లౌకికీ ప్రతిభాతి మే |
ఏతి జీవంతమానందో నరం వర్షతాదపి || 21 ||

భూయ ఏవ మహాతేజా హనుమా౯ మారుతాత్మజః |
అబ్రవీత్ ప్రశ్రితం వాక్యం సీతాప్రత్యయకారణాత్ || 22 ||

రామనామాంకితం చేదం పశ్య దేవ్యంగులీయకం |
ప్రత్యయార్థం తవానీతం తేన దత్తం మహాత్మనా || 23 ||

గృహీత్వా ప్రేక్షమాణా సా భర్తుః కరవిభూషణం |
భర్తారమివ సంప్రాప్తం జానకీ ముదితాఽభవత్ || 24 ||

తతో వస్త్రగతం ముక్త్యా దివ్యం చూడామణిం శుభం |
ప్రదేయో రాఘవామేతి సీతా హనుమతే దదౌ || 25 ||

తతస్తు హనుమా౯ వీరో బభంజ ప్రమదావనం |
దాసోఽహం కోసలేంద్రస్య రామస్యాక్లిష్టకర్మణః || 26 ||

న రావణసహస్రం మే యుద్ధే ప్రతిబలం భవేత్ |
అర్దయిత్వా పురీం లంకామభివాద్య చ మైథిలీం |
సమృద్ధార్థో గమిష్యామి మిషతాం సర్వరక్షసాం || 27 ||

వేష్టయంతి స్మ లాంగూలం జ్ఞైః కార్వాసకైః పటైః |
తైలేన పరిషిచ్యాథ తేఽగ్నిం తత్రావపాతయన్ || 28 ||

దీప్యమానే తతస్తస్య లాంగూలాగ్రే హనూమతః |
రాక్షస్యస్తా విరూపాక్ష్యః శంసుర్దేవ్యాస్తదప్రియం || 29 ||

మంగలాభిముఖీ తస్య సా తదాసీన్మహాకపేః |
ఉపతస్థే విశాలాక్షీ ప్రయతా హవ్యవాహనం || 30 ||

యద్యన్తి పతిశుశ్రూషా యద్యన్తి చరితం తపః |
యది వాస్త్యైకపత్నీత్వం శీతో భవ హనూమతః || 31 ||

హనూమతా వేగవతా వానరేణ మహాత్మనా |
లంకాపురం ప్రదగ్ధం తద్రుద్రేణ త్రిపురం యథా || 32 ||

ఏవమాశ్వాస్య వైదేహీం హనూమాన్ మారుతాత్మజః |
గమనాయ మతిం కృత్వా వైదేహీమభ్యవాదయత్ || 33 ||

తతః స కపిశార్దులః స్వామిసందర్శనోత్సుకః |
ఆరురోహ గిరిశ్రేష్ఠమరిష్ఠమరిమర్దనః || 34 ||

నిపపాత మహేంద్రస్య శిఖరే పాదపాకులే |
దృష్టా సీతేతి విక్రాంతః సంక్షేపేణ న్యవేదయత్ || 35 ||

ప్రీతిమంతస్తతః సర్వే వాయుపుత్రపురస్సరాః |
మహేంద్రాగ్రం పరిత్యజ్య పుప్లువుః ప్లవగర్షభాః || 36 ||

నిపేతుర్హరిరాజస్య సమీపే రాఘవస్య చ |
హనుమాంశ్చ మహాబాహుః ప్రణమ్య శిరసా తతః |
నియతామక్షతాం దేవీం రాఘవాయ న్యవేదయత్ || 37 ||

తౌ జాతాశ్వాసౌ రాజపుత్రౌ విదిత్వా
 తచ్చాభిజ్ఞానం రాఘవాయ ప్రదాయ |
 దేవ్యా చాఖ్యాతం సర్వమేవానుపూర్వ్యత్
 వాచా సంపూర్ణం వాయుపుత్రః శశంస || 38 ||

వసిష్ఠో వామదేవశ్చ జాబాలిరథ కాశ్యపః |
 కాత్యాయనః సుయజ్ఞశ్చ గౌతమో విజయస్తథా || 39 ||

అభ్యషించన్ నరవ్యాఘ్రం ప్రసన్నేన సుగంధినా |
 సలిలేన సహస్రాక్షం వసవో వాసవం యథా || 40 ||

ఆయుష్యమారోగ్యకరం యశస్యం
 సౌభ్రాతృకం బుద్ధికరం శుభం చ |
 శ్రోతవ్యమేతన్నియమేన సద్భిః
 ఆఖ్యానమోజస్కరం బుద్ధికామైః || 41 ||

|| శ్రీమద్రామాయణ పారాయణ సమాపనే అనుసంధేయ శ్లోకక్రమః ||

ఏవమేతత్పురావృత్తమాఖ్యానం భద్రమస్తు వః |
 ప్రవ్యాహరత విస్రబ్ధం బలం విష్ణోః ప్రవర్ధతాం || 1 ||

లాభస్తేషాం జయస్తేషాం కుతస్తేషాం పరాభవః |
 యేషామిందీవరశ్యామో హృదయే సుప్రతిష్ఠితః || 2 ||

కాలే వర్షతు పర్జన్యః పృథివీ సస్యశాలినీ |
 దేశోఽయం క్షోభరహితో బ్రాహ్మణాః సంతు నిర్భయాః || 3 ||

కావేరీ వర్ధతాం కాలే కాలే వర్షతు వాసవః |
 శ్రీరంగనాథో జయతు శ్రీరంగశ్రీశ్చ వర్ధతాం || 4 ||

స్వస్తి ప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం
 న్యాయ్యేన మార్గేణ మహీం మహీశాః |
 గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభమస్తు నిత్యం
 లోకాః సమస్తాః సుఖినో భవంతు || 5 ||

మంగళం కోసలేంద్రాయ మహనీయగుణాబ్ధయే |
 చక్రవర్తితనూజాయ సార్వభౌమాయ మంగళం || 6 ||

వేదవేదాంతవేద్యాయ మేఘశ్యామలమూర్తయే |
 పుంసాం మోహనరూపాయ పుణ్యశ్లోకాయ మంగళం || 7 ||

విశ్వామిత్రాంతరంగాయ మిథిలానగరీపతేః |
 భాగ్యానాం పరిపాకాయ భవ్యరూపాయ మంగళం || 8 ||

పితృభక్తాయ సతతం భ్రాతృభిః సహ సీతయా |
 నందితాఖిలలోకాయ రామభద్రాయ మంగళం || 9 ||

త్యక్తసాకేతవాసాయ చిత్రకూటవిహారిణే |
 సేవ్యాయ సర్వయమినాం ధీరోదారాయ మంగళం || 10 ||

సౌమిత్రిణా చ జానక్యా చాపబాణాసిధారిణే |
 సంసేవ్యాయ సదా భక్త్యా స్వామినే మమ మంగళం || 11 ||

దండకారణ్యవాసాయ ఖండితామరశత్రవే |
 గృధ్రరాజాయ భక్తాయ ముక్తిదాయాస్తు మంగళం || 12 ||

సాదరం శబరీదత్తఫలమూలాభిలాషిణే |
 సౌలభ్యపరిపూర్ణాయ సత్త్వోద్ధిక్తాయ మంగళం || 13 ||

హనుమత్సమవేతాయ హరీశాభీష్టదాయినే |
 వాలిప్రమథనాయాస్తు మహాధీరాయ మంగళం || 14 ||

శ్రీమతే రఘువీరాయ సేతూల్లంఘితసింధవే |
జితరాక్షసరాజాయ రణధీరాయ మంగళం || 15 ||

ఆసాద్య నగరీం దివ్యాం అభిషిక్తాయ సీతయా |
రాజాధిరాజరాజాయ రామభద్రాయ మంగళం || 16 ||

మంగళాశాసనపరైర్మదాచార్యపురోగమైః |
సర్వైశ్చ పూర్వైరాచార్యైః సత్కృతాయాస్తు మంగళం || 17 ||

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాఽఽత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ |
కరోమి యద్యత్ సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి || 18 ||

|| ఇతి శ్రీ సంక్షేపసుందరకాండం సంపూర్ణం ||

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే |
శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంత గురవే నమః ||